

Sygn. akt III UK 182/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący)

SSN Halina Kiriło (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania M. P.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.
o prawo do świadczenia przedemerytalnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 20 października 2020 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 22 listopada 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 27 marca 2018 r. zmienił zaskarżoną
decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 12 grudnia 2017 r.

w ten sposób, że przyznał odwołującej się M. P. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 15 listopada 2017 r.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało poprzedzone ustaleniami, z których wynikało, że M. P., urodzona w dniu 7 listopada 1960 r., w okresie od stycznia 1999 r. do maja 2004 r. pobierała stały zasiłek z tytułu wychowywania niepełnosprawnego dziecka - syna N. P., urodzonego w dniu 27 grudnia 1991 r., a następnie w okresie od dnia 25 maja 2004 r. do dnia 20 listopada 2016 r. świadczenie pielęgnacyjne w związku z rezygnacją z zatrudnienia wobec sprawowania osobistej opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem. Świadczenie było wypłacane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w L. do dnia 20 listopada 2016 r. i ustało w związku ze śmiercią syna, którym ubezpieczona opiekowała się. Po śmierci syna N., odwołująca się od dnia pogrzebu, tj. od dnia 23 listopada 2016 r. do dnia 10 lutego 2017 r. przebywała poza miejscem swojego stałego zamieszkania. W tym czasie pomieszkiwała czasowo u swoich synów oraz matki. Początkowo, do dnia 3 grudnia 2017 r. przebywała w G. u syna A., następnie do dnia 28 stycznia 2017 r. gościła w O. u syna Ł.. Po powrocie z Norwegii, do dnia 10 lutego 2017 r. mieszkała u swojej matki w T.. W tym czasie zażywała leki uspokajające i antydepresyjne w związku ze stanem psychicznym, w jakim znalazła się po śmierci syna. W dniu 15 lutego 2017 r. zarejestrowała się w Powiatowym Urzędzie Pracy w P., jako osoba bezrobotna i od tego dnia przyznano jej prawo do zasiłku dla bezrobotnych na okres 365 dni. Powiatowy Urząd Pracy w P. wydał w dniu 14 listopada 2017 r. dokument poświadczający, że w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych ubezpieczona nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych. W dniu 14 listopada 2017 r. odwołująca się złożyła w organie rentowym wniosek o świadczenie przedemerytalne.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. uznał, że ubezpieczona udowodniła okres składkowy i nieskładkowy wynoszący ogółem 24 lata, 7 miesięcy i 1 dzień, jednakże zaskarżoną decyzją z dnia 12 grudnia 2017 r. odmówił jej prawa do świadczenia przedemerytalnego, wskazując, iż nie spełniła wymaganego w przepisie art. 2 ust. 1 pkt 4a ustawy o świadczeniach przedemerytalnych warunku

zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy w ciągu 60 dni od ustania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego.

Sąd pierwszej instancji uznał, że wniosek o zarejestrowanie się w powiatowym urzędzie pracy ubezpieczona złożyła po upływie 84 dni od dnia ustania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, z uchybieniem wskazanego w przepisie art. 2 ust. 1 pkt 4a ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (aktualnie jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 2173 ze zm., dalej jako: „ustawa o świadczeniach przedemerytalnych”) 60-dniowego terminu na zarejestrowanie się we właściwym urzędzie pracy. Według Sądu Okręgowego, odwołująca się nie spełniła tylko tego warunku uprawniającego do przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego, nie jest to zaś przesłanka równorzędna z pozostałymi materialnoprawnymi kryteriami uzyskania spornego świadczenia, wskazanymi w powołanym przepisie. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, przez wprowadzenie 60-dniowego terminu na dokonanie rejestracji w urzędzie pracy, ustawodawca miał na celu jedynie zdyscyplinowanie strony i przyspieszenie postępowania, nie zaś uniemożliwienie dostępu do zabezpieczenia społecznego. W niniejszej sprawie wystąpiła przy tym szczególna okoliczność, uzasadniająca dokonanie oceny terminowości zarejestrowania się ubezpieczonej we właściwym urzędzie pracy z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. Termin ten przypadał bowiem bezpośrednio po śmierci 24 letniego syna, nad którym odwołująca się sprawowała osobistą opiekę w związku z jego ciężką chorobą - rakiem mózgu. Z powodu zaburzeń depresyjnych ubezpieczona od dnia pogrzebu, to jest od dnia 23 października 2016 r. do dnia 10 lutego 2017 r. przebywała pod opieką swoich starszych dzieci i matki poza miejscem stałego zamieszkania. Całokształt ujawnionych w sprawie okoliczności, w jakich doszło do przekroczenia przez ubezpieczoną 60-dniowego terminu do zarejestrowania się w urzędzie pracy, przemawia za przyjęciem, że znajdowała się ona w tak dramatycznej sytuacji życiowej, która uzasadniała przywrócenie terminu do dokonania spóźnionej czynności. Kierując się powyższymi przesłankami, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującej się prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 15 listopada 2017 r., czyli od dnia następnego po złożeniu wniosku o to świadczenie.

Na skutek apelacji organu rentowego, Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 22 listopada 2018 r. zmienił zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji i oddalił odwołanie.

Zdaniem Sądu drugiej instancji, warunki nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego określone w art. 2 ust. 1 pkt 4a oraz art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych muszą być spełnione łącznie. Niespełnienie choćby jednego z nich sprawia, że zainteresowana osoba nie nabywa prawa do spornego świadczenia. Przy czym brak jest jakichkolwiek przesłanek do tworzenia swoistej gradacji tychże warunków i określania niektórych z nich, jako mających mniejsze znaczenie od pozostałych. Z literalnej treści art. 2 ust. 1 pkt 4a ustawy o świadczeniach przedemerytalnych wynika, że koniecznym warunkiem nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego przez pobierającego świadczenie pielęgnacyjne, które ustało z powodu śmierci osoby, na którą sprawowano opiekę, jest między innymi zarejestrowanie się we właściwym urzędzie pracy w ciągu 60 dni od ustania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, przy czym przepis ten nie przewiduje możliwości przywrócenia wskazanego terminu. Zdaniem Sądu, termin ten jest terminem prawa materialnego, terminem zawitym, który nie podlega przywróceniu, a uchybienia tego terminu skutkuje utratą prawa do świadczenia. W ocenie Sądu, brak też jest podstaw by przyjąć, że istnieje możliwość przywrócenia tego terminu, tak jak w przypadku terminu określonego w art. 2 ust. 3 pkt 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, gdzie możliwość przywrócenia dotyczy terminu do złożenia wniosku o świadczenie przedemerytalne, którego charakter prawny jest inny i przepis ten nie może być interpretowany rozszerzająco. Według Sądu odwoławczego, trudna sytuacja życiowa odwołującej się nie może stanowić podstawy do odstąpienia od ustawowych wymogów określonych w art. 2 ust. 1 pkt 4a ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

W wywiedzionej od powyższego wyroku skardze kasacyjnej odwołująca się podniosła zarzut naruszenie przepisu art. 2 ust. 1 pkt 4a ustawy o świadczeniach przedemerytalnych w związku z art. 2 pkt 1 i art. 3 ustawy z dnia 6 października 2016 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1940), przez jego błędną wykładnię, skutkującą przyjęciem, że w przedmiotowej sprawie

ubezpieczona nie spełniła wszystkich warunków uprawniających do uzyskania świadczenia przedemerytalnego, a 60-dniowy termin na zarejestrowanie się we właściwym powiatowym urzędzie pracy winien być liczony od dnia 20 listopada 2016 r., podczas gdy przepis art. 2 ust. 1 pkt 4a ustawy o świadczeniach przedemerytalnych wszedł w życie w dniu 1 stycznia 2017 r.

Z powołaniem się na powyższy zarzut skarżąca domagała się uchylenia zaskarżonego wyroku i oddalenia apelacji organu rentowego; ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu skargi podniosła, że przepis art. 2 ust. 4a ustawy o świadczeniach przedemerytalnych wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2017 r. na podstawie ustawy z dnia 6 października 2016 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1940). Jednocześnie ustawa ta nie zawiera żadnych przepisów intertemporalnych. W konsekwencji tego, 60-dniowy termin do zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy należy liczyć od dnia 1 stycznia 2017 r. Skoro zatem ubezpieczona dokonała tej czynności w dniu 15 lutego 2017 r., to spełniła przesłankę rejestracji w ustawowym terminie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna zasługuje na uwzględnienie.

Analizę prawidłowości zaskarżonego wyroku wypada rozpocząć od przytoczenia treści art. 2 ust. 1 pkt 4a ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (aktualnie jednolity tekst: Dz.U. z 2019., poz. 2173 ze zm.), zgodnie z którym prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która zarejestrowała się we właściwym powiatowym urzędzie pracy w ciągu 60 dni od dnia ustania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1518 i 1579), lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U. z 2016 r., poz. 162 i 972), pobieranych

nieprzerwanie przez okres co najmniej 365 dni, jeżeli utrata prawa do nich była spowodowana śmiercią osoby, nad którą opieka była sprawowana, i do dnia, w którym ustało prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna i osiągnęła okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. W myśl ust. 2 tego artykułu, za okres uprawniający do emerytury, o którym mowa w ust. 1, uważa się okres ustalony zgodnie z przepisami art. 5-9, art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, ze zm.), zwanej dalej "ustawą o emeryturach i rentach z FUS", zaś stosownie do ust. 3 tegoż artykułu, świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki: 1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna; 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych; 3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 180-dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, przy czym – w świetle ust. 4 powołanego artykułu - w szczególnie uzasadnionych przypadkach Zakład Ubezpieczeń Społecznych, na wniosek osoby zainteresowanej, może przywrócić termin złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 3 pkt 3.

Przepis art. 2 ust. 1 pkt 4a został dodany do ustawy o świadczeniach przedemerytalnych na podstawie art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 6 października 2016 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1940), z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2017 r. (art. 3 ustawy zmieniającej). W uzasadnieniu projektu ustawy wskazano, że wprowadza ona możliwość nabycia prawa do zasiłku dla bezrobotnych oraz świadczenia przedemerytalnego przez

osoby, które pobierały świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 114, ze zm.) lub zasiłek dla opiekuna na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 162, ze zm.), w związku ze sprawowaniem opieki nad osobą niepełnosprawną, i które utraciły prawo do tego świadczenia lub zasiłków w związku ze śmiercią osoby, nad którą opieka była sprawowana. Zasadność wprowadzenia tego rozwiązania wynika z faktu, że okres sprawowania opieki nad osobami niepełnosprawnymi należy traktować analogicznie do okresu zatrudnienia, w zakresie możliwości zaliczenia tego okresu do okresu 365 dni uprawniających do nabycia prawa do zasiłku dla bezrobotnych, jak również do okresu uprawniającego do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego. Pobieranie świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna ma na celu częściową rekompensatę zakończenia aktywności zawodowej spowodowanego koniecznością sprawowania stałej opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, dlatego zasadne jest traktowanie przez ustawodawcę tej formy aktywności podobnie do zatrudnienia, w zakresie możliwości uzyskania prawa do zasiłku dla bezrobotnych oraz świadczenia przedemerytalnego po utracie prawa do wyżej wskazanych świadczeń związanych z opieką. Za przyjęciem proponowanego rozwiązania przemawiają również względy społeczne i demograficzne. Należy zwrócić uwagę, że w starzejącym się społeczeństwie coraz więcej osób będzie wymagać opieki zarówno z uwagi na sam zaawansowany wiek, jak i często połączoną z zaawansowanym wiekiem niepełnosprawność. Wiadomym jest, że opieka osób najbliższych stanowi w takiej sytuacji najlepszą alternatywę dla wymagających opieki. Przy niedostatku systemowego rozwiązania wskazanych kwestii opieki nad osobami niepełnosprawnymi, starzejącymi się i chorymi przejęcie przez osoby bliskie opieki i rezygnacja z pracy zawodowej, którą w innych okolicznościach opiekunowie mogliby wykonywać, powinny zostać docenione i wsparte dostateczną pomocą ze strony państwa.

Rację ma Sąd Apelacyjny zauważając, że warunki nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego, określone w art. 2 ust. 1 pkt 4a oraz art. 2 ust. 3

ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, muszą być spełnione łącznie. Niespełnienie choćby jednego z tych warunków sprawia, że zainteresowana osoba nie nabywa prawa do spornego świadczenia.

W rozpoznawanej sprawie ubezpieczona M. P. jedynie częściowo spełniła wynikające z tego przepisu przesłanki przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego. Wnioskodawczyni pobierała bowiem świadczenie pielęgnacyjne, o którym mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych, nieprzerwanie, przez okres co najmniej 365 dni, a utrata tego świadczenia była spowodowana śmiercią osoby, nad którą opieka była sprawowana. Ponadto do dnia, w którym ustało prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, odwołująca się, urodzona w dniu 7 listopada 1960 r., miała ukończone 55 lat i osiągnęła okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 20 lat (24 lata, 7 miesięcy i 1 dzień stażu składkowego i nieskładkowego). Ubezpieczona nie zarejestrowała się jednak we właściwym powiatowym urzędzie pracy w ciągu 60 dni od ustania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, gdyż prawo to ustało w dniu 20 listopada 2016 r., a rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy w P. dokonała w dniu 15 lutego 2017 r. Należy zgodzić się z Sądem drugiej instancji, że wskazany w powołanym przepisie termin jest terminem prawa materialnego, terminem zawitym, który nie podlega przywróceniu, a uchybienie tego terminu skutkuje utratą prawa do świadczenia przedemerytalnego. Uwadze Sądów orzekających w sprawie uszła jednak okoliczność, że zdarzenie początkujące bieg wspomnianego 60-dniowego terminu zaistniało przed wejściem w życie przepisu ustanawiającego ten termin. Ustawa zmieniająca nie zawiera zaś przepisów przejściowych, regulujących powstałą sytuację.

Nie ulega wątpliwości, że każda nowa ustawa, a w szczególności ustawa, która wprowadza zmiany w innych ustawach, zgodnie z wymaganiami przyzwoitej legislacji powinna zawierać przepisy przejściowe i dostosowujące, aby nie zaskakiwać zainteresowanych nowymi regulacjami (orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 2 marca 1993 r., K 9/92, OTK 1993 nr I, poz. 6 i z dnia 24 maja 1994 r., K 1/94, OTK 1994 nr I, poz. 10). Przepisy przejściowe (intertemporalne) powinny też prowadzić do tego, aby obciążenia związane ze zmianą prawa były proporcjonalnie rozkładane na adresatów norm prawa

dotychczasowego i adresatów nowych norm prawnych. Decyzja o zmianie prawa nie powinna być decyzją arbitralną prawodawcy, a przepisy przejściowe powinny łagodzić uciążliwe zmiany obowiązującego prawa (S. Wronkowska, Zmiany w systemie prawnym. Z zagadnień techniki i polityki legislacyjnej, PiP 1991 z. 8, s. 3 i nast.).

W sytuacji, gdy nowa ustawa nie reguluje kwestii intertemporalnych, "lukę" tę powinny wypełnić w drodze wykładni organy stosujące prawo. W tym zakresie prezentowany jest też pogląd, że brak jednoznacznego stanowiska ustawodawcy co do tego, jakie należy stosować przepisy do zdarzeń mających miejsce przed wejściem w życie nowych przepisów, nie oznacza istnienia luki w prawie (uchwała składu pięciu sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 października 1997 r., FPK 11/97, ONSA 1998 z. 1, poz. 10 i wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 maja 2004 r., SK 39/03, OTK ZU 2004 nr 5/A, poz. 40). Rozstrzygnięcie kwestii intertemporalnych przez ustawodawcę lub - w przypadku braku takiego rozstrzygnięcia - w procesie stosowania prawa, polegać może na przyjęciu jednej z trzech zasad: po pierwsze - zasady bezpośredniego działania nowego prawa (nowe prawo od momentu wejścia w życie reguluje wtedy także wszelkie zdarzenia z przeszłości); po drugie - zasady dalszego obowiązywania dawnego prawa, zgodnie z którą prawo to, mimo wejścia w życie nowych regulacji, ma zastosowanie do zdarzeń, które wystąpiły w przeszłości; po trzecie - zasady wyboru prawa, zgodnie z którą wybór reżimu prawnego mającego zastosowanie do zdarzeń sprzed wejścia w życie nowego prawa pozostawia się zainteresowanym podmiotom (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 31 stycznia 2005 r., P 9/04, OTK 2005 nr 1/A, poz. 9, odsyłający w uzasadnieniu do J. Mikołajewicz, Prawo intertemporalne. Zagadnienia teoretycznoprawne, Poznań 2000, s. 62).

W razie, gdy sam ustawodawca wyraźnie nie rozstrzyga w ustawie problemów intertemporalnych, nie ma jednoznacznej reguły mającej uniwersalne zastosowanie we wszystkich przypadkach. Z pewnością taką regułą nie może być automatyczne stosowanie przepisów nowej ustawy do stanów prawnych (zdarzeń) mających miejsce i zakończonych przed datą wejścia w życie nowej ustawy. Naruszałoby to zakaz retroakcji. Z naruszeniem zakazu retroaktywności mamy bowiem do czynienia wówczas, gdy do czynów, stanów rzeczy lub zdarzeń, które

miały miejsce przed wejściem w życie nowych przepisów, stosujemy te nowe przepisy. O retroaktywnym działaniu prawa mówimy wtedy, gdy nowe prawo stosuje się do zdarzeń "zamkniętych w przeszłości", zakończonych przed wejściem w życie nowych przepisów.

Retrospektywność prawa zachodzi natomiast wtedy, gdy przepisy nowego prawa regulują zdarzenia bądź stosunki prawne o charakterze "otwartym", ciągłym, takie, które nie znalazły jeszcze swojego zakończenia ("stosunki w toku"), które rozpoczęły się, powstały pod rządami dawnego prawa i trwają dalej, po wejściu w życie przepisów nowej ustawy (orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 5 listopada 1986 r., U 5/86, OTK 1986, poz. 1 i z dnia 28 maja 1986 r., U 1/86, OTK 1986, poz. 2; E. Łętowska, *Polityczne aspekty prawa intertemporalnego* [w:] *Państwo, prawo, obywatel*, Wrocław 1989, s. 355). Z taką sytuacją nie mamy zaś do czynienia w tej sprawie.

W sytuacjach, kiedy ustawodawca nie ustanawia przepisów przejściowych, należy przyjąć, że nowa ustawa ma z pewnością zastosowanie do zdarzeń prawnych powstałych po jej wejściu w życie, jak również do zdarzeń, które miały miejsce wcześniej, lecz trwają dalej - po wejściu w życie nowej ustawy.

Do pozytywnych aspektów bezpośredniego działania ustawy nowej najczęściej zalicza się to, że w stosunku do wszystkich podmiotów mają zastosowanie te same nowe przepisy prawa, które, przynajmniej z założenia, powinny lepiej odzwierciedlać aktualne stosunki prawne. Ponadto przepisy nowej ustawy są wyrazem woli ustawodawcy, która została powzięta później niż wola ustawodawcy wyrażona w ustawie wcześniejszej (P. Tuleja: *Konstytucyjne podstawy prawa intertemporalnego w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego*, "Kwartalnik Prawa Prywatnego" 1997, z. 1).

To jednak, czy dać pierwszeństwo zasadzie dalszego działania przepisów dotychczasowych, czy też zasadzie bezpośredniego działania ustawy nowej, musi każdorazowo wynikać z konkretnej sprawy i charakteru przepisów podlegających zmianie, przy czym jednocześnie należy brać pod uwagę skutki, jakie może wywołać przyjęcie jednej lub drugiej zasady.

W niniejszym przypadku, zważywszy, że dotychczasowe przepisy ustawy o świadczeniach przedemerytalnych nie przewidywały prawa do tychże świadczeń

dla osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy i dopiero dodany do ustawy art. 2 ust. 1 pkt 4a zaliczył te osoby do kręgu uprawnionych do spornego świadczenia, nie można mówić o kolizji dawnych i nowych przepisów regulujących sytuację prawną wymienionych podmiotów. Niewątpliwie zatem ma do nich zastosowanie nowa regulacja wprowadzona na podstawie ustawy zmieniającej z dnia 6 października 2016 r., z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2017 r. Skoro dotychczasowe przepisy ustawy o świadczeniach przedemerytalnych nie przyznawały osobom pobierającym świadczenia pielęgnacyjne prawa do świadczenia przedemerytalnego, to nie kreowały też układu warunkującego nabycie tego prawa, a zatem także terminu do dokonania rejestracji we właściwym powiatowym urzędzie pracy. W stosunku do osób, których prawo do świadczenia pielęgnacyjnego ustało przed wejściem w życie ustawy zmieniającej, termin ten nie mógł zatem rozpocząć biegu przed datą wejścia w życie przepisu ustanawiającego tenże termin, czyli przed dniem 1 stycznia 2017 r. To zaś oznacza, że ubezpieczona M. P. dokonując rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy w P. w dniu 15 lutego 2017 r., spełniała również tę ustawową przesłankę nabycia prawa do spornego świadczenia.

Wypada dodać, że zasada liczenia biegu terminów od dnia wejścia w życie przepisów ustanawiających te terminy jest od dawna przyjęta w judykaturze i doktrynie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 1953 r., C 2825/52, OSNCK 1954 nr 2, poz. 33; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 31 października 2001 r., V SA 3154/00, M.Podat. 2002 nr 7, s. 40; M. Kłoda, Prawo międzyczasowe prywatne. Podstawowe zasady, Warszawa 2007, s. 134 i powołana tam literatura).

Podzielając kasacyjny zarzut naruszenia prawa materialnego przy ferowaniu zaskarżonego wyroku, Sąd Najwyższy z mocy art. 398¹⁵ §1 oraz art. 108 § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.